DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-119

УДК 005.5:338.2

ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ

IMPLEMENTATION AND ASSESSMENT OF INNOVATIVE SOLUTIONS IN CRISIS MANAGEMENT

Попик Наталія Володимирівна
кандидат економічних наук, доцент,
Черкаська філія Приватного вищого навчального закладу
“Європейський університет”
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2003-5409

Палей Дмитро Анатолійович
аспірант,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: https://orcid.org/0009-0005-4115-0587

Кондра Євген Юрійович
аспірант,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: https://orcid.org/0009-0007-3962-6464

Popyk Nataliia
Cherkassy Branch of Private Higher Education Establishment
“European University”

Palei Dmytro, Kondra Yevhen
Private Higher Educational Establishment “European University”

Стаття присвячена впровадженню та оцінці інноваційних рішень в антикризовому управлінні. У роботі досліджено роль інноваційних підходів у зниженні наслідків економічних, фінансових та управлінських криз, а також визначено ефективність їх застосування в підприємницькій діяльності. В статті розглянуто основні проблеми, що виникають при впровадженні інновацій в умовах кризи, зокрема фінансові обмеження, опір персоналу до змін та необхідність адаптації організаційної культури до нових умов. У статті також обґрунтовано необхідність інтеграції інноваційних рішень на стратегічному рівні для забезпечення стійкості підприємств та організацій під час кризових ситуацій. Оскільки впровадження інноваційних рішень в умовах ризику є важливою складовою стратегічного управління будь-якої організації, що прагне зберігати свою конкурентоспроможність та адаптуватися до мінливих умов.

Ключові слова: інноваційні рішення, антикризове управління, цифрові технології, автоматизація, економічна криза, стійкість підприємств.

The article is devoted to the implementation and evaluation of innovative solutions in crisis management. The paper examines the role of innovative approaches in reducing the consequences of economic, financial and managerial crises, and also determines the effectiveness of their application in business activities. The article examines the main problems that arise during the implementation of innovations in crisis conditions, in particular financial constraints, staff resistance to changes and the need to adapt the organizational culture to new conditions. The effectiveness of such decisions is evaluated based on both quantitative and qualitative indicators, including financial results, labor productivity and customer satisfaction. The article also substantiates the need for the integration of innovative solutions at the strategic level to ensure the stability of enterprises and organizations during crisis situations. Since the implementation of innovative solutions in risk conditions is an important component of strategic management of any organization that seeks to maintain its competitiveness and adapt to changing conditions. Based on the fact that innovation is usually associated with a high level of uncertainty and potential risks, it is important to develop strategies to effectively manage these risks. Therefore, the article highlights practical examples of the application of innovative strategies in conditions of economic upheavals, which makes it possible to draw conclusions about

© Попик Н. В., Палей Д. А., Кондра Є. Ю., 2025

their impact on the stability and development of business in conditions of instability. The article substantiates that failure to apply effective innovative solutions for crisis management can lead to significant financial, reputational and operational losses. The financial impact alone can be devastating, from lost income due to business interruptions to significant financial costs. Reputation is another important factor. In today's digital age, news travels fast, and any misstep during a crisis can cause long-term damage to a brand's image. Once lost, trust is difficult to rebuild and can have long-term consequences for customer loyalty and business continuity. That's why investing in comprehensive, innovative crisis management solutions is critical to protecting businesses from today's myriad risks.

Keywords: innovative solutions, anti-crisis management, digital technologies, automation, economic crisis, sustainability of enterprises.

Постановка проблеми. Процес впровадження та оцінки інноваційних рішень в антикризовому управлінні передбачає розгляд низки важливих аспектів. Більшість цих аспектів пов'язані із забезпеченням стійкості та адаптивності організацій до зовнішніх та внутрішніх кризових ситуацій. В умовах нестійкого бізнес-середовища, економічних та соціальних потрясінь, а також розвитку новітніх технологій, антикризове управління вимагає впровадження інноваційних стратегій для подолання кризових явищ і збереження конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема інновацій в антикризовому управлінні активно досліджується рядом вчених, практиків і консультантів. Основні напрямки досліджень включають адаптацію бізнесів до змін, використання цифрових технологій, фінансових інструментів та стратегій для мінімізації негативного впливу кризових явищ. Питання, що стосуються впровадження інновацій та антикризового управління в своїх працях досліджували: Андрушкевич Н., та Польова Н. [1], Фісуненко П. [2], Болотнов Д. [3], Онісіфорова В. та Сідельнікова В. [4], Сова О. та Морозов Є. [5], Олійник Ю. та Кучеренко С. [6] та ін. Дослідження в цьому напрямі пропонують новітні підходи до вирішення кризових ситуацій в організаціях за допомогою інноваційних методів управління.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Ключові проблеми, що виникають при впровадженні інновацій в антикризове управління це: невизначеність та непередбачуваність кризових ситуацій, опір змінам у компаніях, необхідність швидкої реакції на зміни, оцінка ефективності інновацій, обмеженість ресурсів, міжнародні та міжгалузеві виклики. Вирішення ряду цих проблем потребує комплексного підходу до вивчення і застосування інноваційних технологій, методів і стратегій для подолання криз, а також удосконалення механізмів оцінки їх ефективності в реальних умовах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в дослідженні процесу впровадження та оцінки інноваційних рішень в антикризовому управлінні з метою підвищення ефективності управлінських стратегій в умовах кризових ситуацій. Це включає в себе аналіз можливостей використання новітніх технологій, методик і підходів для забезпечення стабільності організацій, оперативного реагування на кризи та забезпечення їх стійкості в умовах мінливого та нестабільного бізнес-середовища. Мета статті може бути визначена через такі завдання:

– оцінити роль інноваційних рішень в контексті антикризового управління, зокрема в аспектах скорочення витрат, адаптації до нових умов і підвищення ефективності бізнес-процесів;

– проаналізувати існуючі підходи до впровадження інновацій в антикризових стратегіях та оцінити їх ефективність на прикладі конкретних організацій або секторів економіки;

– визначити бар'єри і проблеми впровадження інновацій в умовах кризи, зокрема опір змінам, обмеженість ресурсів, та інші внутрішні і зовнішні фактори, що можуть обмежувати ефективність антикризових стратегій;

– розробити рекомендації для практичного впровадження інновацій в антикризовому управлінні, враховуючи конкретні технологічні, організаційні та управлінські інструменти, які можуть бути використані для швидкої адаптації та подолання кризових ситуацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час кризи, незалежно від того, спричинена вона глобальною пандемією, стихійним лихом чи серйозними ринковими потрясіннями, організації часто потрапляють у невизначене та нестабільне середовище. Ці події можуть призвести до різких збоїв у роботі, до порушення ланцюгів постачання, змін потреб клієнтів і динаміки робочої сили. Внаслідок цього традиційні стратегії та плани

можуть зазнати невдачі, оскільки з'являться нові виклики та змінні, що вимагає зміни мислення, щоб ефективно орієнтуватися в цих складних умовах. Виживання в таких умовах вимагає не лише стандартного управління кризою, а й наявності розуму, який сприймає інновації, здатності залишатися гнучкими в умовах, що швидко змінюються, і стійкості, яка може протистояти невдачам. Організації повинні навчитися швидко адаптуватися до динамічних умов, шукати нові можливості в умовах обмежень і використовувати свій творчий потенціал для пошуку нетрадиційних рішень.

Саме за рахунок розвитку гнучкості, стійкості і креативного лідерства, можна перетворювати перешкоди на можливості, забезпечуючи не лише безперервність бізнесу, але й його зростання та еволюцію всупереч труднощам. Під час кризи здатність швидко адаптуватися до нових реалій може бути різницею між стагнацією та виживанням. Запровадження гнучких технологій дозволяє підприємствам швидко реагувати на зміни обставин, адаптувати стратегії до змін та використовувати нові можливості, щойно вони з'являться. Саме гнучкість є надзвичайно важливою, коли ринкова ситуація є мінливою, і це дає можливість організаціям залишатися актуальними та конкурентоспроможними навіть у складні часи.

Цифрові інструменти та платформи для співпраці можуть стати порятунком під час збоїв, уможливлюючи віддалену роботу та зберігаючи лінії зв'язку відкритими. Такі інструменти, як хмарне програмне забезпечення для керування проектами, платформи для відеоконференцій і програми обміну миттєвими повідомленнями, гарантують, що команди залишаються на зв'язку та злагоджені, незалежно від місця розташування. Автоматизація завдань за допомогою штучного інтелекту та машинного навчання може звільнити членів команди від зосередження на стратегічному мисленні та вирішенні проблем. Інвестиції в такі технології дозволяють організації швидко розвиватися, підтримувати прозорість і адаптувати процеси відповідно до нових вимог [7].

Стійкість в антикризовому управлінні – це здатність організації чи підприємства ефективно справлятися з кризовими ситуаціями, мінімізуючи негативні наслідки і швидко відновлюючи свою діяльність після таких ситуацій. Для організацій стійкість – це здатність підтримувати стабільність і чітке відчуття напрямку навіть в умовах невизначеності. Це дозволяє підприємствам адаптуватися до мінливих умов, відновлюватися після невдач і знаходити нові шляхи зростання. Основою стійкості підприємства є емоційне благополуччя його співробітників. Коли співробітники відчувають підтримку, цінність і почутість, вони краще готові долати стрес і невизначеність.

У часи кризи лідери часто стикаються зі складними проблемами, які постійно розвиваються, і вимагають швидкого мислення та інноваційних рішень. Креативне лідерство полягає в тому, щоб перетворити ці перешкоди на можливості, використовуючи бачення та уяву, щоб надихнути команди та подолати невизначеність. Використовуючи креативність лідери можуть відкрити нові підходи, переосмислити виклики та визначити раніше невідомі шляхи зростання та успіху.

Об'єднання людей із різним досвідом, досвідом і знаннями дозволяє лідерам охопити ширший спектр ідей і підходів. Різноманітні команди більш вправні у створенні творчих рішень і вирішенні складних проблем, оскільки вони опираються на ширший пул знань і точок зору. Щоб заохочувати таке різноманіття, лідери можуть віддавати пріоритет міжфункціональній співпраці, створювати простори для відкритого діалогу та шукати вагомої інформації від голосів, які часто недостатньо представлені. Охоплюючи та використовуючи сильні сторони різноманітної команди, лідери можуть розвивати культуру, де кожен відчуває себе уповноваженим робити творчий внесок.

Готуватися до майбутніх викликів означає більше, ніж просто ефективно реагувати на сьогоднішню кризу. Це вимагає довгострокової відданості створенню стійкості, гнучкості та інновацій у самій структурі організації. Готова до кризових ситуацій організація постійно розвиває навички та здібності, необхідні для подолання невизначеності, що дозволяє їй швидко адаптуватися та зберігати імпульс під час збоїв.

Основними напрямками розвитку організації яка орієнтована на майбутнє є: постійне навчання, стратегічне партнерство, гнучкість у стратегічному управлінні, розвиток культури готовності, використання інформаційних технологій аналізу в режимі реального часу.

Швидкість змін у сучасному світі означає, що навички можуть швидко застаріти. Щоб зберегти конкурентоспроможність і підготуватися до можливих збоїв, організації

повинні інвестувати в постійне навчання та підвищення кваліфікації своїх співробітників. Це означає вийти за рамки традиційних навчальних програм і зосередитися на розвитку ключових навичок, таких як вирішення проблем, критичне мислення та цифрова грамотність. Ці компетенції необхідні для адаптації до несподіваних викликів і стимулювання інновацій. Перетворюючи навчання на безперервний процес, організації створюють культуру адаптивності, де співробітники готові впоратися з будь-якими викликами, які постануть на їхньому шляху.

Під час кризи доступ до потрібних ресурсів і інформації може змінити все. Побудова стратегічного партнерства з навчальними закладами, лідерами галузі та технологічними компаніями може надати організаціям цінні знання, інноваційні ідеї та інструменти, які вони могли б не розробити всередині. Наприклад, партнерство з університетами може сприяти дослідженню нових тенденцій або створити можливості для індивідуальних програм навчання, адаптованих до потреб організації. Крім того, партнерство з технологічними компаніями може надати компаніям доступ до передових технологій, таких як штучний інтелект, хмарні обчислення або рішення кібербезпеки, які можуть мати вирішальне значення під час цифрового збою. Стратегічне партнерство не тільки розширює можливості організації, але й забезпечує мережу підтримки, яку можна швидко активувати під час кризи.

Гнучкість має бути інтегрованою в стратегічне планування та діяльність організації. Це означає розробку стратегій, процесів і структур, які надають пріоритет гнучкості та оперативності. Один із способів зробити це – застосувати підхід до динамічного планування, коли стратегічні плани регулярно переглядаються та коригуються на основі нової інформації та змін ринку. Замість жорстких річних планів організації можуть встановлювати короткострокові цілі з гнучкістю змінювати їх за потреби. Роблячи гнучкість частиною своєї ДНК, організації гарантують, що вони не тільки готові протистояти збоям, але й мають можливість використовувати можливості, які з'являються з них.

Організація, готова до криз, не просто реагує на виклики; воно готує для них своїх співробітників. Це вимагає розвитку культури, за якої працівники на всіх рівнях усвідомлюють потенційні ризики та розуміють свою роль у процесі антикризового управління. Регулярні тренування з моделювання кризових ситуацій можуть допомогти командам відпрацювати свої дії та виявити прогалини в поточному плануванні. Впровадження культури готовності має на меті заохочення прозорості та відкритого спілкування та гарантує, що в разі виникнення кризи, організація зможе відреагувати чітко, швидко та впевнено.

Під час кризи можливість доступу до даних у режимі реального часу та аналізу має вирішальне значення для прийняття обґрунтованих рішень. Необхідно постійно інвестувати в технології, які дозволяють контролювати ключові показники та відстежувати зміни в режимі реального часу. Це може включати як аналіз настроїв клієнтів за допомогою даних із соціальних мереж, так і моніторинг ланцюгів постачання у реальному часі. Окрім того, такі інструменти, як керовані штучним інтелектом чат-боти, можна використовувати для управління збільшенням запитів клієнтів під час кризи, дозволяючи людям зосередитися на більш складних питаннях. Використовуючи інформаційні технології, організації можуть стати більш гнучкими і отримати знання, необхідні для того, щоб випереджати виклики та приймати обґрунтовані рішення у неспокійні часи.

Висновки. У сучасному світі кризи перестали бути рідкістю; вони стають невід'ємною частиною бізнес-ландшафту, незалежно від того, чи відбуваються вони у формі глобальних пандемій, економічних потрясінь чи природних катаклізмів.

Для організацій здатність витримувати ці шторми залежить не тільки від планування на випадок непередбачених ситуацій – це вимагає проактивного підходу до формування гнучкості, стійкості та креативного лідерства в самій ДНК компанії. Ті, хто інвестує в ці можливості сьогодні, матимуть кращі можливості не лише пережити наступну кризу, але й стати сильнішими та конкурентоспроможнішими.

Гнучкість дозволяє організаціям швидко адаптуватися до нових реалій, змінюючи стратегії, продукти та операції відповідно до мінливих потреб. Надаючи командам можливість швидко приймати рішення, заохочуючи експерименти та інвестуючи в гнучкі цифрові інструменти, компанії можуть залишатися спритними та підтримувати динаміку, навіть якщо шлях попереду неясний.

Стійкість полягає в тому, щоб відновитися сильніше після невдач і зберегти відчуття напрямку посеред невизначеності. Розвиток культури емоційної підтримки, участь у плануванні сценаріїв і постійне вивчення минулого досвіду гарантує, що організації готові до

будь-яких обставин, перетворюючи виклики на можливості для зростання.

Креативне лідерство відіграє вирішальну роль у перетворенні перешкод на інноваційні рішення. Лідери, які охоплюють різноманітні точки зору, використовують принципи дизайнерського мислення та виховують культуру цікавості, можуть надихнути свої команди думати по-іншому, швидко адаптуватися та знаходити нові способи обслуговування клієнтів, навіть під тиском. Керуючи своєю уявою та мисленням, вони можуть керувати своїми організаціями в найбурхливіші часи.

Побудова організації, готової до кризових ситуацій, передбачає зобов'язання щодо постійного навчання, стратегічного партнерства та впровадження гнучкості в кожен рівень стратегії. Це означає інвестування в навички та інструменти, необхідні для подолання невизначеності, одночасно сприяючи розвитку культури, яка цінує готовність, прозорість і відкрите спілкування. Використовуючи статистичні дані в реальному часі та залучаючись до регулярних симуляцій криз, компанії можуть переконатися, що їхні команди не лише готові реагувати, але й готові передбачати нові виклики та адаптуватися до них у міру їх виникнення.

Оскільки організації дивляться в майбутнє, зрозуміло, що ті, хто приймуть ці принципи, матимуть найкращі можливості для процвітання у світі постійних змін. Зробивши гнучкість, стійкість і креативність частиною своєї ідентичності, компанії можуть не тільки виживати в кризових ситуаціях, але й перетворювати їх на каталізатори інновацій, зростання та тривалого успіху. Здатність бачити далі безпосередніх викликів і передбачати нові можливості стане ключем до побудови стійкої, готової до майбутнього організації, яка зможе перетворити сьогоднішню турбулентність на завтрашні можливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрушкевич Н., Польова Н. Маркетингові аспекти інноваційної діяльності підприємства. Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи : II Міжнар. науково-практ. конф., м. Харків, 14 берез. 2024 р. С. 337–339.

2. Фісуненко П. А. Формування підходів до визначення сутності інновацій в економічних дослідженнях. URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/31_2020ua/30.pdf

3. Болотнов Д. Г. Особливості антикризового управління вітчизняними підприємствами. *Innovationand Sustainability*. 2022. № 2. С. 171–176. URL: https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/12

4. Онісіфорова В. Ю., Сідельнікова В. К. Актуальні аспекти антикризового управління підприємством. *Проблеми і перспективи розвитку підприємства: зб. наук. пр.* 2020. № 2 (25). С. 137–145.

5. Сова О., Морозов Є. Сучасна парадигма антикризового управління підприємством. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31(70). № 2. С. 43–47.

6. Олійник Ю. А., Кучеренко С. В. Інноваційні підходи до управління відносинами з клієнтами через цифрові платформи. *Інформаційні технології в менеджменті.* 2023. № 5 (83). С. 55–70.

7. Unlocking the Power of Creative Problem-Solving in Crisis Management. URL: https://www.linkedin.com/pulse/unlocking-power-creative-problem-solving-crisis-vanessa-wainwright-lfmne

REFERENCES:

1. Andrushkevych N., Polova N. (2024) Marketynhovi aspekty innovatsiinoi diialnosti pidpryiemstva. Hlo-balizatsiia ta rozvytok innovatsiinykh system: tendentsii, vyklyky, perspektyvy: II Mizhnar. naukovo-prakt. konf., m. Kharkiv, 14 berez. P. 337–339

2. Fisunenko P. A. Formuvannia pidkhodiv do vyznachennia sutnosti innovatsii v ekonomichnykh doslidzhenniakh. URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/31_2020ua/30.pdf.

3. Bolotnov D. H. Osoblyvosti antykryzovoho upravlinnia vitchyznianymy pidpryiemstvamy. *Innovationand Sustainability*. 2022. No. 2. P. 171–176. URL: https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/12.

4. Onisiforova V. Yu., Sidelnikova V. k. Aktualni aspekty antykryzovoho upravlinnia pidpryiemstvom. Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryiemstva: zb. nauk. pr. 2020. No. 2 (25). P. 137–145.

5. Sova, O., Morozov, Ye. (2020). «Modern paradigm of anti-crisis management of the enterprise». Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'koho. Seriia: Ekonomika i upravlinnia. Vol. 31(70). № 2. P. 43–47.

6. Olijnyk, Yu. A., Kucherenko, S. V. (2023). «Innovative approaches to customer relationship management through digital platforms*». Informatsijni tekhnolohii v menedzhmenti.* № 5 (83). P. 55-70.

7. Unlocking the Power of Creative Problem-Solving in Crisis Management. Available at: https://www.linkedin.com/pulse/unlocking-power-creative-problem-solving-crisis-vanessa-wainwright-lfmne